

17.2 Werken met de kosmos en haar wezens met behulp van muziek

Nada brahma - alles is klank

Dit is een bekende uitspraak gebaseerd op Hindoe-wijsheid. Nu is dit natuurlijk een specifieke invalshoek, want met hetzelfde recht kun je zeggen 'alles is kleur', of 'alle is energie'. Maar het heeft zeker zijn recht om alles als trilling ofwel gestolde trilling te zien. Zo kun je zelfs ons lichaam zien als gestolde klankpatroon, opgevuld met materie, zoals bij de Chladni figuren de deeltjes zich ophopen op de klankknopen, daar waar de trilling het minste is.

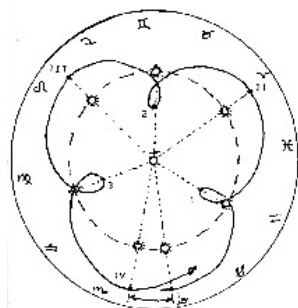
Ik wil het fenomeen hier wat ongebruikelijker bespreken, en wel vanuit het oogpunt van waar klank vandaan komt en hoe je ermee kunt werken om de geestelijke wereld en haar wezens te herkennen en contacteren. En dan kom je tot wat in Goethe's sprookje van de witte lelie en de groene slang wordt aangeraakt, wanneer aan de vierde koning wordt gevraagd 'Wat is het grootste geheim?'. Waarop deze antwoordt: 'Het openbare'.

Want waaruit bestaat klank, de trilling die zich door de lucht verplaatst en in je binnen-oor wordt vertaald naar elektromagnetische trillingen binnen je zenuwbanen en in je geheugen opgeslagen, zo, dat je jaren later een specifieke klank nog kunt herinneren? En hier kom je tot het onbekende: het zijn in de trillingen vertoverde elementwezens die deze doen verschijnen en ook onderhouden. De klankkleur wordt gegeven door licht/kleurwezens, de volheid en het ritme, timbre erin door de waterwezens, die het leven onderhouden; de vormkracht waardoor je de verwekkingsbron herkent, wordt onderhouden door een aardewezen, en de warmte in de trilling, klank door een vuurwezen. Je kunt dat als volgt herkennen. Wanneer je door een bos een tamboer corps van ver hoort en het is een droge lucht, dan hoor je de schelle blazers veel meer dan de lage tuba en de trommels. Wanneer je dit hoort bij mistig, vochtig weer dan is het omgekeerd, en hoor je de hoge tonen veel minder, en haast alleen maar de trommels en lage blazers. Wanneer een operazanger of zangeres exact de tonen van een melodie zingt, maar niet vanuit het hart, dan voel je de onverschilligheid of ook kou en moet je moeite doen om je aandacht en interesse te houden, want je komt makkelijk in je hoofd met het op zich koude denken, waardoor je associaties opwekt en afdwaalt met

toonaard, ofwel springt van de ene naar de andere toonaard, maar dat merk je dan direct: je komt dan in een andere stemming. En daardoor raakt het je ziel. Maat en ritme vormen respectievelijk het skelet en het leven van de melodie. En de melodie heeft een specifieke zin, die veelal wordt aangeduid door een of meer muzikale motieven erin. Deze zijn de grond van zijn bestaan, en duiden ook weer op een geestelijke realiteit achter de klanken en ritmen die de melodie dragen. Ik ga even dieper op al deze muzikale onderdelen in.

* Door de maatsoorten wordt de muziek specifiek en begrensd door de tijd gedragen. En je hebt hier te maken met hoe wij mensen als afspiegeling van de macrokosmos de planeetprocessen in ons hebben verankerd in onze innerlijke organen, welke onze levensprocessen sturen en ook onze stemmingen in de ziel bepalen. En als mee bewegende reflecties werken onze organen vanuit de bewegingen die de planeten naar de aarde maken, dat zijn voor elke planeet heel specifieke dansen, lussen die zij naar ons maken. Je kunt dat op de volgende wijze zien. Wij hebben geleerd dat de zon het centrum is van ons zonnestelsel, waaromheen op

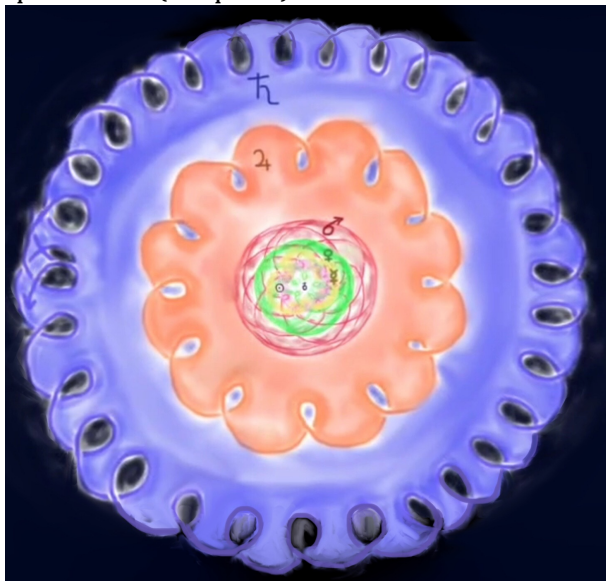
volgorde van binnen naar buiten Mercurius, Venus, de aarde, Mars, Jupiter, Saturnus, Uranus, Neptunus en Pluto draaien: het heliocentrische wereldbeeld. Maar nu leven wij op de aarde, de derde in de rij, en we zien de zon gedurende een jaar rond ons draaien door de dierenriem heen. En aangezien de andere planeten ellipsvormig rond de zon bewegen, elk op zijn eigen afstand en snelheid, maken zij daarbij bogen achter

Mercurius' baan om de aarde

de zon langs, maar als zij ervoor komen (Mercurius en Venus) ofwel het dichtste bij de aarde staan (de andere planeten), maken zij een soort lusvormige dansbeweging naar de aarde, waarbij zij tot stilstand komen, achteruit gaan bewegen, en dan weer vooruit gaan bewegen door de dierenriem. Elke planeet doet dat op specifieke wijze binnen de dierenriem, dus op specifieke plaatsen. En hieruit kun je maatsoorten destilleren. Zo danst Mercurius op drievoudige wijze naar de aarde toe als hij voor de zon langs komt, wat hij gemiddeld in een jaar doet. Zijn dans lijkt op die van een liele. Venus doet dat op vijfvoudige wijze, en haar dans lijkt op die van een

roos. En zo doet elke planeet dat op zijn eigen wijze (zie de afbeeldingen). De zon geeft op onze breedten in een jaar, de ademen van licht en warmte, de vier seizoenen. Dat geeft een verhouding van 1 : 4, een ademen waarbij vier seizoenen worden geïmpulseerd. In ons vind je dit ook, als verhouding van ademhaling ten opzichte van de hartslag, de verhouding van 1 : 4, met als tempo gemiddeld 72 hartslagen per minuut (tempo 72).

De banen van de planeten rond de aarde op ware grootte.

Wanneer je hiermee de planeetsnelheden relateert, kom je tot het volgende schema:

planeet:	maatsoort:	tempo:	menselijk orgaan:
maan	12/16	216	algemene levensprocessen, zich spiegelend aan de hersenen als gedachten
Mercurius	3/4	116	longen
Venus	5/4	90	nieren
Zon	4/4	72	hart
Mars	7/4	67	gal
Jupiter	11/4	52	lever
Saturnus	29/4	50	milt

De nieuwe planeten werken via de hormoonklieren en niet de organen, die laat ik hier even buiten beschouwing.¹

En met de genoemde maatsoorten kun je naar binnen toe je eigen organen beleven. Naar buiten toe kom je in de betreffende planeetsfeer. En hierin werken en leven de verschillende engelhiërarchieën. Zij bieden dus de mogelijkheid om met deze engelen in contact te kunnen komen.

* Ons leven verloopt in ritmen; van dag en nacht, waarin we door de slaap herstellen wat we in de dag aan energie hebben verbruikt, maar ook in afwisseling van werken en rust, van eten en drinken, en eigenlijk alles wat we doen. Daar spelen de ritmen een belangrijke rol, wat we merken wanneer we in ons gewoontelijke doen worden gestoord. Het leven verloopt dus via ritmen, al kunnen we ons daar maar moeilijk direct bewust van worden. In de muziek herken je dat wel: een lekker ritme brengt je direct in beweging en wekt je aandacht. Nu kom je met specifieke ritmen bij het leven, en de elementwezens als de dragers hiervan. In de astrologie kennen we de twaalf huizen in een horoscoop. Je moet je het zo voorstellen. De kosmos werkt door de dierenriem heen naar de aarde. En de planeten die ervoor staan, kleuren deze werkingen op hun specifieke wijze. De aarde is een levend wezen, en die geeft in deze twaafledigheid antwoord aan de kosmos: zij straalt dit als leven terug. Daaruit ontstaan de 12 huizen, die elk een specifiek levensgebied vertegenwoordigen. En aangezien elk levensgebied ritmisch werkt, heeft dit ook een specifiek ritme. Dit zijn de ritmen die wij kennen uit de dichtkunst, zoals anapest (kort-kort-lang), of jambe (kort-lang). Nu kun je zeggen 'leuk verzonnen, maar hoe kan dat?' Daarvoor moet je terug naar de oudheid, en met name de Griekse tijd. Wanneer je de kunst van die tijd bekijkt, dan vallen op de atletische gestalten, die een en al levendigheid uitstralen. Heel anders dan de statische tweedimensionale figuren uit de Egyptische tijd ervoor. In het oude Griekenland werden de krachten van het levenslichaam uitgewerkt, enerzijds in de sporten, anderzijds in het denken, dat op de levensprocessen is gebaseerd (de Griekse filosofen). Nu ging je om een beroep te leren, ook een tijdlang naar een tempel of andere

¹ Zie voor de verdere uitwerkingen 'Werken met de Ritmen en Harmonieën van de Planeetsferen', Rune boek 2010.

mysterieplaats, waar je een inwijding doormaakte die je beter geschikt maakte voor je leven en werk. Daar kon het volgende plaatsvinden – we kennen dat van de Apollonische mysteriën, maar dit vond ook plaats in andere meer verborgen mysterieplaatsen. Er was een toneel, waarop een acteur het drama speelde dat veelal samenhang met de uiteenzetting van zijn geweten, zijn daimonon, met een of meerdere goden die gedrag afdwongen, of met familieleden. Achterop het podium stonden de andere indelingen in reien opgesteld. Zij dansten en spraken tussen de scenes door op specifieke ritmen de moraal van wat er geacteerd was, of bonden anderszins de scenes op zinvolle wijze aaneen. Maar altijd op specifieke ritmen. En met deze reidansen bewogen de elementwezens met hen mee, aangezien deze toen nog veel meer met de mensen verbonden waren. En zo hebben de elementwezens leren meebewegen op de ons bekende ritmevoeten, waarvan er twaalf typen zijn. En doen zij dat nu nog. Wil je dus met een specifieke groep elementwezens in contact komen, dan helpt het om te bewegen, klappen en spreken in dat specifieke ritme. En zo heb ik bij mijn cursussen landschapswerk ritmische spreuken ontwikkeld om met hen in contact te kunnen komen.²

* De melodie in de muziek drukt zich uit in de toonaarden. Wij kennen vooral de majeur en mineur toonladders, maar er zijn er meerdere: in de Middeleeuwen werkten de monniken in hun gregoriaanse gezang met zeven kerktoonaarden. Deze komen ook uit de Griekse oudheid, en waren hier de heilige toonaarden voor de verschillende stammen, op basis waarvan hun religieuze muziek werd gespeeld en gezongen. Zo hebben zij elk de naam van de stam die hen gebruikte: bijvoorbeeld de majeur toonaard is de Ionische, en de mineur de Aeolische toonladder. Zij zijn afkomstig van de planeten als hun stemmingen die je als zodanig kunt beleven. Zij verlopen via de witte toetsen van de piano, dus de majeur toonladder bijvoorbeeld op volgorde: C - D - E - F - G - A - B - c.

Hoe kun je hier nu een begrip voor krijgen? In elk voorwerp dat je aanslaat, hoor je een grondtoon en ook een aantal boventonen, met als trillingsverhouding 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : 8 enzovoort. In intervallen uitgedrukt krijg je dan grondtoon : eerste octaaf : kwint hierboven : kwart hierboven : grote terts hierboven : kleine terts hierboven : grote

² Zie mijn boek 'Werken met Elementwezens', Rune boek 2004.

secunde hierboven, en dan ben je 3 octaven boven de grondtoon aangeland. Je kunt dit goed navolgen wanneer je een snaar in die verhoudingen deelt: je hoort dan de betreffende boventoon. (noot: zo heeft Pythagoras dat ooit ontdekt). Wanneer je deze als intervallen binnen één octaaf plaatst en de witte toetsen van de piano gebruikt, dan krijg je de toonvolgorde G - A - B - c - d - e - f - g. Deze wordt genoemd de natuurtoonrij, daar die in ieder tot klinken gebracht voorwerp doorklinkt. Dit is een majeur toonladder, maar dan met een verlaagde 7e interval, ofwel een kleine septime. Nu blijkt volgens de oorspronkelijke Schumann-resonantie dat de aarde basaal ook in een grondtoon G trilt. Hoe kun je nu begrip krijgen voor deze in muziek uitgedrukte samenhangen? Daar heeft Rudolf Steiner een goede vingerduiding gegeven. Volgens zeer oude overleveringen, en door hem verder waargenomen en ingevuld, bestaat onze kosmos uit een aantal opeenvolgende manifestaties van groei, waarvan wij met onze vaste aarde de vierde ronde zijn.³ Onze kosmos begon met een lensvormige uitstroom van warmte, genaamd de oude Saturnus. Hierin werd het oerbeeld voor ons fysieke lichaam aangelegd, in de warmte. Na een slaap- en rijpingstoestand kwam deze lens van warmte terug, en hierbinnen lens van licht gemaakt, de oude Zon. Op deze lichtlens werd ons levenslichaam aangelegd. Weer een slaap- en bezinningstoestand verder verscheen binnen deze lenzen van warmte en van licht-leven eentje die zich verdichtte tot water en hier werd in de klank ons zielslichaam aangelegd. Deze waterige ontwikkelings-toestand heet de oude Maan. En na weer een slaap-bezinnings-toestand verscheen uiteindelijk binnen deze drie lenzen het samenstel van zon en aarde, welke uit de zon werd gezet en zich verdichtte tot een fysieke vorm. Hierop konden de mensen langzaam verdichten tot in een fysiek lichaam, waarbij de andere twee lichamen, die van het leven en de ziel, werden omgevormd zodat ze het fysieke lichaam konden dragen. En in het midden van deze fysieke aarde-ontwikkeling kwam het wezen van Christus en gaf aan ieder mens zijn individuele geestkern, zijn 'ik', waardoor we sindsdien een individuele ontwikkeling kunnen gaan. Tot aan die tijd waren we meer groepswezens, die onderdeel waren van familie, stam en volk; hierbij hebben we flink wat karma geschapen naar andere mensen die tot een andere groep behoorden. Dit wordt de Mars-helft van de aarde

³ Zie zijn boek 'De Geheimen van de Wetenschap van de Ziel', uitg. Vrij Geestesleven.

genoemd, en hierop hadden we vooral met strijd te maken; om ons bestaan, en daardoor met andere mensen. Na de komst, dood en opstanding van het Christuswezen, waarmee de dood werd overwonnen en Hij de heer van de aarde werd, ging de aarde over in de Mercurius-helft van de aarde, waarin we het karma kunnen helen dat we ervoor elkaar hebben aangedaan, en zo met onszelf de aarde verder helpen. Deze fase gaat uiteindelijk over in een volgende fase, die wordt genoemd de Jupiter-aarde, ofwel in de Openbaringen van de Bijbel het Nieuwe Jeruzalem. Hierop kunnen wij het imaginatie bewustzijn van een engel voluit ontwikkelen, doordat we met ons ik de ziel richten op de geest. En hierna komt de Venus-aarde, het Bijbelse bazuinen-tijdperk van openbaring, waarin we onze inspiratie vaardigheden kunnen uitbouwen door met ons ik in de ziel onder te duiken in het levenslichaam en hierin empathie mee gaan leven: we worden daardoor tot een aartsengel. En uiteindelijk gaat deze fase over in de Vulcanus-aarde, een hoger octaaf van de oude Saturnus. Hierop vormen we met ons ik, onze ziel en ons levenslichaam het fysieke lichaam geheel om tot een geestmens en kunnen wij mensen uit ons gaan scheppen. de pure intuïtie-kracht.

Vanuit het oer-octaaf dat loopt van G tot g kun je hierin de gehele ontwikkeling terugvinden, die als een oerbeeld in onze ziel is verankerd, op volgende wijze (van onderen naar boven:

g - Vulcanus-aarde

f - Venus-aarde

e - Jupiter-aarde

d - Mercurius-helft van de aarde

Het IK BEN, door Christus gebracht (te beleven in de tonen Bb-A-C-H, op zijn Duits B-A-C-H.

c - Marshelft van de aarde

B - Oude Maan

A - Oude Zon

G - Oude Saturnus

En je vindt deze toonvolgorde tot in de natuurtoonrij terug in ieder voorwerp op aarde. Vandaar ook dat wij ons altijd hieraan relateren wanneer we muziek horen. De Mars-toonaard met grondtoon C is bij ons standaard geworden als majeur toonaard, en de modernere componisten vinden dat de overige toonaarden, buiten de mineur, oud zijn. Maar heel bijzonder is dat Beethoven aan het einde van zijn

leven, toen hij doof was, ging componeren in de dorische (grondtoon D) en de phrygische toonaarden (grondtoon E). Blijkbaar hoorde hij innerlijk anders dan uiterlijk. Deze laatste stukken van hem zijn meer gedragen, haast elygisch van karakter.

Wanneer je niet de C, maar de D als uitgangspunt neemt voor een octaaf, dan kom je in een andere beleving dan mineur en majeur, met een eigen stemming: je komt dan in de Mercuriussfeer terecht at je als zodanig kunt beleven, en ook ermee in contact komen met de aartsengelen die hierin thuis zijn. Dit als aanvulling op de 3/4 maatsoort op grond van zijn beweging. En zo kun je dat voor elk van de 7 grondtonen als uitgangspunt beleven: ze brengen je in telkens een andere zielsstemming, zielskleuring die met de betreffende planeet samenhangt. De kerktoonaarden hangen dus sterk met de planeet-kleuringen in de ziel samen. En in het schema bij aanvang zie je welke enkelgroep huist in elke sfeer, zodat je met deze kerktoonaarden ook beter met hen in contact kunt treden: dat zijn de eerste zeven engelingen.

Nog een stapje verder. Wanneer je met de grondtoon C aanvangt en dan de witte toetsen van de piano volgt, kom je in de C majeur toonladder. Wanneer je hierin de kwint, de 5e stap neemt als uitgangspunt, de troon G, kun je van hieruit ook weer een octaaf maken. Maar dan dien je de 7e toon, de f, te verhogen tot de f# om ook hier een grote 7e interval te maken, een grote septime. Deze majeur toonladder G krijgt er dus een verhoging bij. Muziek die je speelt in deze toonaard, heeft een ander karakter dan wanneer je die in C majeur speelt. J komt hier in een geheel ander krachtenveld: dat is het krachtenveld van een teken van de dierenriem. De C majeur hoort bij de Ram, de G majeur bij de Stier. En wanneer je twaalf kwinten verder komt, krijg je telkens de verhoging van de 7e toon, dus komt er een verhoging bij. En uiteindelijk kom je dan bij dezelfde grondtoon C uit, alleen 7 octaven hoger - precies het frequentiebereik dat wij kunnen horen (van 20 - 20.000 Hz). Dit is wat Pythagoras de kwintencirkel noemde, op grond waarvan onze twaalf majeuretoonladders zijn ontwikkeld. Elk van die toonladders heeft een specifiek krachtenveld, en zij bemiddelen de krachten van een van de twaalf Cherubijnen, de 8e groep engelen in de hemelse hiërarchie. Wanneer nu een planeet voor een dierenriemteken staat, kleurt hij deze specifiek met zijn eigen toonvolgorde, dus kerktoonaard. Als voorbeeld: staat de zon in de Ram, dan kleurt hij de C majeur toonaard op specifieke wijze, en zal deze tot mineurtoonladder

maken met grondtoon A; dit heet dan in vaktermen de A mineur. Staat de zon in de Stier, dan zal hij de G majeure toonladder veranderen in D mineur, want zijn grondtoon hierin is dan de D. De majeure toonladder van de dierenriem is het geestelijke oerbeeld, de planeet geeft hieraan zijn specifieke zielskleuring.

Uit deze vierledigheid van maat, ritme, planeetkerktoonaard in majeuretoonaard, welke samenhangen met respectievelijk ons fysieke, zielen- en levenslichaam en onze geest, heb ik de astrofonie ontwikkeld. Deze kan ik aanwenden om jezelf in je wil, gevoel en denken te leren ontdekken en karmische patronen bloot te leggen door gerichte klank en ritme. Naar buiten toe kun je hiermee in contact komen met de verschillende groepen van engelen. Ik gebruik dit ook bij onze projecten van scholing en landschapsheling, doordat we een gevoelig landschapspunt van de landschapshelende engel opzoeken, en voor haar de stemming van dat moment improviserend zingen, waar tegenaan ik met de lier dan de klanken en ritmen van de planeten op dat moment vanuit hun plaats in de dierenriem en huizen speel. Dit schept dan directe verbanden met haar, aangezien zij in deze klanken en ritmen leeft: deze worden genoemd de Harmonie der Sferen, oftewel de klank-krachten die de planeten vanuit de kosmos op de aarde overbrengen op ieder moment. En onze muziek op deze wijze is hier een benadering van.

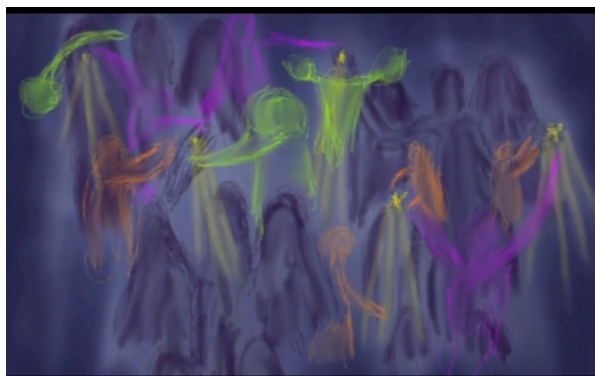
* De hoogste groep van engelen, de Serafijnen ofwel Liefdesgeesten, kun je vinden in de sterrenbeelden. Elk sterrenbeeld vertegenwoordigt een bepaald idee van het Goddelijke scheppingsplan, en zij leiden elk een groep lagere engelen en niet-geïncarneerde mensen die dat plan onderhouden. Op aarde nemen wij deze goddelijke ideeën mee als onze idealen, die, als we die uitwerken, wij onszelf en daarmee de aarde omvormen. Het gaat hierbij om de sterrenbeelden ten noorden en ten zuiden van de dierenriem, zoals de Grote Beer, Orion. Wanneer je gaat nadenken als je kijkt naar de sterren op een onbewolkte nacht, gaan zij steeds verder weg staan; volgens de gangbare wetenschap tot miljarden lichtjaren. Wanneer je echter vanuit je gevoel in het hart kijkt, dan ervaar je ze veel dichterbij, en zeer vertrouwd. Niet gek als je bedenkt dat we hier elke nacht in onze slaap naartoe gaan, en dat we er ook zijn tussen twee incarnaties op de aarde in. Vanuit dit weten kun je ze ook benaderen met geïmproviseerde zang op basis van hun muziek. Daartoe heb ik hun plaats aan de hemel omgezet in klanken: hun hoogte ten opzichte van de ecliptica (de baan van aarde en zon

door de dierenriem) bepaalt hun toonhoogte; hun lijnrechte projectie op de ecliptica hun toonafstand. En hierdoor ontstaan voor elk sterrenbeeld specifieke stukjes muziek, die een afspiegeling zijn van wat wij innerlijk horen wanneer de zon, maan en planeten door de dierenriem beleven en de sterren daarbij als snaren aanslaan. Wanneer je een sterrenbeeld aanschouwt in de nacht, ofwel zijn afbeelding aanschouwt, en je zingt improviserend naar dat sterrenbeeld op basis van dit stukje sterrentonen in muziek, dan kun je je innerlijk op hen afstemmen en zo in contact komen met de betreffende Serafijn en zijn wezens. En mogelijk kun je jezelf hierin ook herkennen als zijnde jouw groep of ook wel je eigen ster erin. Want wij zijn allemaal de vertegenwoordiger van een specifieke ster binnen de Melkweg op de aarde. Daar zijn wij tussen twee incarnaties in.

Sterrenbeeld Cassiopeia

En zo heb je een aantal handvatten om met de engelwezens en de door hen voortgebrachte natuurgeesten in contact te komen middels muziek.⁴

De groep van geestelijke wezens o.l.v. een Serafijn in Cassiopeia.

⁴ Dit is de uitwerking van een interview; deze vind je terug op youtube door te gaan naar jaspisschool.eu > agenda > interactieve interviews. Hier vind je ook andere interviews.